

Östersundsposten 19 dec 1885

I tullfrågan.

Tankar af en jemtländsk bonde.

Nedanstående uppsats föranledd af en ledare, ”Tullvännerna”, i Jemtlandsposten, inlemnades till nämnde tidnings redaktion med begäran om dess intagande, men som icke ett ord derom tills dato varit synligt i nämnde tidning, så anhålles vördsamt om plats i Östersundsposten för densamma. Visserligen är det mycket begärtdt, att Ni skall intaga den i Er tidning, då de deri uttalade åsigterna i mångt och mycket icke torde öfverensstämma med edra egna. Men som ni förut flera gånger visat prof på tillmötesgående och frågan i sig sjelf är af den beskaffenhet, att den bör betraktas från två sidor, så dristar jag insända uppsatsen som är af följande lydelse:

”Till Redaktionen af Jämtlandsposten!”

I Er ledare ”Tullvännerna” i N:o 16 af Jämtlandsposten yttras bland annat följande: ”Öfvertygelsen i all ära, men nog kunde väl ändå förståndet få litet plats vid sidan af densamma. Öfvertygelse sade vi, ty vi hoppas, att alla dessa penningar, all denna möda, som spilles på tullvännernas förarbeten icke ödas bort, för att ett egennyttigt intresse skall tillgodoses. Men det förståndiga vid dessa sträfvanden är det i så fall svårt att uppleta – såvidt det icke är just det egennyttiga etc.”

Om ledarens pappa och hans meningsfränder sjelfva ville följa det råd, som här gifves, att låta ”förståndet” få plats vid sidan af ”öfvertygelsen”, så skulle de utan tvifvel göra arbetaren en ganska väsentlig tjänst, ty lika visst som två gånger två är fyraskulle ”förståndet” snart säga dem, att skyddstull är: *arbete*, och frihandel: *arbetslöshet*, och att det är det förra Sveriges allmoge lefver på, är i behof af och icke utaf vackra fraser om låga noteringar å lifsförnödenheter.

Det är en i högsta grad oriktig föreställning, att tro *det låga pris på lifsförnödenheter utgöra arbetarens Eldorado*, och att det är under sådana tider som den närvarande, han lägger på hullet.

Erfarenheten – ifall vi få åberopa den – har, till den dag som i dag är, visat raka motsatsen, och hvad värre är, ådagalagt, att det just är till de trakter, der lifsmedlen varit *dyra*, som arbetaren styrt kosan då det börjat bli knappt om lifvets nödtorftiga behof i hans eget hem. För frihandlaren är sådant tillvägagående ofattligt och oförklarligt, men icke så för ”förståndet”, ty anlitar man detta en smula, så säger det oss genast att arbetaren tar sin tillflykt *dit* hvarest den får god *arbetsförtjänst* och frågar icke mycket efter om lefnadsbehofven äro 40, 50, å 60 % dyrare än i hans hemort. Det är följaktligen *tillgång på arbete* som är hufvudvilkoret för dennes välbefinnande och ingalunda kött-, fläsk- eller mjölpriset.

En egendomsegare frågade en gång en mycket försikommen skogstjensteman, om trakhuggning ansågs fördelaktigare än blädning och fick till svar. ”Teoretiskt är trakhuggning rätta sättet att sköta skogen, men i praktiken är den oduglig”. På samma sätt är det med frihandeln, den är oduglig och skadlig för allmänheten, emedan många unga telningar (=industrigrenar) i förtid afhuggits, som, om de fått tillväxa, kunnat bli stora, vinstgifvande träd för såväl egaren som afverkaren. Tidningspressen har meddelat oss helt nyligen, att i Vimmerby och trakten deromkring köper man potates för 1:50 å 2 kronor tunnan, fårkött för 3, och fläsk för 4 kr per lisp, och mjöl i proportion derefter. (Tänk hvilka rosiga kinder och trinda magar, arbetarebefolkningen skall der få på vårsidan, då den lefver så billigt!)

I frihandlarens ögon är väl detta det bästa tillstånd man kan önska. Men huru förklara, att smålänningar under så besatt goda tider ändock begifva sig af till, snart sagt alla världens

kanter! Männ tro, att det icke ändå ligger någon hund begrafven under all denna skenbara välmåga? Helt säkert, ty smålänningen är icke ansedd för att vara enfaldig, utan har ganska goda beräkningar, och det är derföre klart som dagen att han icke skulle bege sig från Getapulien och hit till Jemtland, det lifsmedlen stå betydligt högre i pris, om inte någon fördel vore förenad med utflykten.

Hvad är det då, han söker här eller annorstädes utom Småland? Jo, helt enkelt – arbete. Det är arbetsförtjenst som fattas honom, ty utan sådan får han svälta ihjäl, om också en tunna potates kostade blott några få ören. För arbetaren finnes blott tre sätt att skaffa sig föda och det är, att antingen arbeta, tigga, eller – stjäla, och i allmänhet fördrages lyckligtvis det första. Till de två andra drifves han oftast af brist på sysselsättning, hvilken frihandeln, med sina förvända åsigter, bidragit till att frånrycka honom. Den som hyllar frihandelsteorien, han akte sig noga för att skylla på, att det är arbetarens fördel han åsyftar, ty det är en gemen osanning.

Ni ordar vidare om ”tullvännernas” sträfvan, att tillgodose ”ett egennyttigt intresse”.

Med anledning deraf frågas: Hvems oegennyttiga intresse förfäktar Ni? Icke är det deras, som i främmande länder måste söka sitt lefvebröd. Snarare blir man frestad antaga, att Ni med eller mot er vilja gå deras ärenden, som för få år sedan fingo sig beviljad rätt rundliga ”dyrtidstillägg”, hvilka sedermera, något tillökade, erhöill namn, heder och värdighet af ”löneförhöjning”, och hvars innehafvare minst af alla äro i behof af förespråkare då fråga gäller att söka åstadkomma en mera rättvis gräns mellan arbetarens produktionspris och tjenstemannens lön. Det blir tids nog föra den sednares talan till torgs, då lifsmedlen börja ställa sig högre i pris, än de voro under den tid dyrtidstillägget beviljades. Till följe af nuvarande ytterst låga priser på jordbruksalster, har löntagaren faktiskt en högre lön nu än då den förhöjdes, och det vore derföre hjertlöst, otacksamt och – hufvudlöst af denne, att motsätta sig en väl behöflig ändring i det nuvarande oeffterrättighetstillståndet. Hjertlöst emedan man derigenom bidrager till, att beröfva arbetsklassen tillfällen få förtjena sitt lefvebröd; otacksamt, emedan man förglömmar, att den kontanta lönen på öret är lika stor nu som under dyrtidstilläggets dagar under det lifsförnödenheterna gälla knappt hälften mot då; hufvudlöst emedan det gränsar till vanvett, att betala qvarntull till ryssar och danskar, under det våra egna qvarndrängar få stå sysslolösa, att importera en mängd säckar och mattor, som konsumenten icke har behof utaf och som, då de behöfvas, kunna åstadkommas af våra egna arbetare, att exportera tackjern och återköpa samma vara i förädlad form etc. etc.

Till all lycka finnes det äfven många löntagare, som med lif och lust arbeta för skyddstullar, och dessa bevisa mera än alla andra, att de äro oskrymtade fosterlandsvänner, som frånse egna fördelar för att bereda arbete för den stora arbetareskaran, emedan detta är att skaffa dem *bröd*.

Då ni ställer er i frihandlarnes led, understödjer ni äfven ett annat ”egennyttigt intresse”, det krassaste af alla, nemligen importörens. Denne som ständigt tänker på endast sin egen fördel, inser alltför väl, att skyddstullar skulle i betydlig grad förminska de antal kolly, som årligen rullas genom hans magasin, och hvarigenom hans inkomster skulle till större eller mindre del afsina och derföre måste han genom s. k. fri täflan söka förebygga att icke sådana varor, dem han importerar, tillverkas inom vårt eget land.

Om hundratusentals arbetare skadas af dessa egennyttiga beräkningar, bekymrar honom föga, blott hans egen (?) tilltager i vikt dag för dag. Löntagare ska icke producera, det är importörens A och O.

Affärsmannen borde likväl aldrig lämna ur sigte den omständigheten, att om man ställer så till att allmänheten kommer i trångmål, kan deraf följa så våldsamma sparkar bakut, att ”stora hus” ramla ner till grunden.

Mera nästa gång herr Saxon!

H – n
Arbetare.

Vi hafva med nöje återgifvit H – n:s tankar såsom varande *ett* uttryck af våra landrmäns åsigter i tullfrågan. Kanske delas de af flera. Icke dess mindre hafva de icke kunnat omvända vårt vrångvisa sinne i fråga om höjda importtullar på spanmål, hvilka vi fortfarande anse såsom ett beskattningsmedel, hvilket ytterst drabbar den fattigaste. Ins. resonerar om att varornas pris spelar en underordnad roll der arbetsförtjenst gifves. Men *antag* att förhållandena icke skulle ändra sig; att de dåliga åren, den ringa afkastningen, skuldsättningen och arbetsbristen skulle fortfara i trots af tullskyddet? Hvarföre ändrade tider här skulle följa, när de icke följt i de stora länder, som föregått med exemplet, kunna vi omöjligt fatta? Och om vi än kunna inse, hvarför t. ex. större egendomsherrar i Skåne och Östergötland hafva så mycken patriotism när det gäller deras mjölsäckar, så kunna vi deremot icke förstå att Norrland, snart nog den enda del af Sverige, der produktivt och väl löndadt arbete ännu står att erhålla, skulle arbeta för en beskattning, som förvisso *här* icke drabbar någon klass tyngre än andra utan drabbar alla lika och alla – lika illa.

Red.